

Izraz svakog četvrtka
o podne.

Nefiskani dopisi se ne vraćaju
nepotpisani ne tiskaju, a
nefrankirani ne primaju.
Predplata se poštanim stojil
10 K. u obz. } na godinu.
5 K za sejake }
III K "5-", odn. K 250 na
pol godinu.

Ivan carevina više postarina
Plaća i utiče se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zao-
stavlja 20 h., kolik u Puli, toll
izvan iste.
Uredništvo i uprava nalazi se
u Tiskari Laginja i dr. pre
J. Krmpatić i dr. (Via Giulia
br. 1), kamo neka će raslojivaju
sva plama i predplate.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rnatu male stvari, a nosloga svo pokvarit“. Naroda poslovica.

Cekovac racuna br. 847-849.

Telefon tiskara broj 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crociera br. 1, II. kat.).

Gradski izbori u Zagrebu.

Prosloga tjedna obavili su se u prestolnici svih Hrvata, u bijelom Zagrebu izbori za polovicu gradskih zastupnika. Svili je petdeset. Mjesto 25 odstupivši u jednoga pokojnika, izabralo se je 26 novih, i to u prvom izborničtu 9, u drugom 10, a u trećem 7. Prvo izborničto, u kojem su najviši činovnici i najveći porezovniki, bilo je četvrtak. Kandidirali su prvani zastupnici, starci vladinovi, onda udruženo hrvatsko gradjanstvo, i posekne Frankovci. Frankovac ne bješao izabran ni jedan, pače trojica, što su jih postavili kao kandidate, dobili su posve neznatan broj glasova. Od starih zastupnika, vladinovaca prodra su tri. Od kandidata udruženoga gradjanstva izabrana su dva. Za četvoricu valja provesiti nove izbore, jer nije nijedan kandidat nijedno stranke dobio nadpolovito glasova.

U drugom izborničtu bili su izabrani sve sami kandidati udruženog gradjanstva; dočim su propali i kandidati vladinovi i Frankovci. Jedni i drugi skupa uzeto nisu dosegli toliko glasova koliko kandidati udruženoga gradjanstva sami.

U trećem izborničtu bilo je borba između kandidata udruženoga gradjanstva i onih Frankove stranke. Bilo je izabrano 9 kandidata udruženoga gradjanstva, dočim se imao jednoga zastupnika još birati, jer nije nijedan kandidat dobio nadpolovitne većine.

Bili su to gradski, občinski izbori. Sve je govorilo, da se tu neima gledati na politiku, nit političke stranke, već da se imo birati muževe, koji će znati i htjeti zastupati probitke glavnoga grada Hrvata. Ipak je kod izbora na mnogo odlučivala politika.

Slavenski bogoslužni jezik u Istri.

(Nastavak.)

Svjedočanstva.

Da se vjerodostojno saznade, kako je s uporabom slavenskoga bogoslužnoga jezika u pojedinim župah, uzimalo se je medju ostalimi u nekim župah ljudi na zapisnik, kao svjedoke.

Donašamo ovde takav jedan zapisnik, ne spominjući imena župe, u kojoj božje sastavljen i u kojoj su svećenici nješto prije napustili pjevanu svetu misu po slavatu.

Zapisnik učinjen u ..... dne ..... 1910. gledje porabe službe božje u župi . . . . .

Prisutni podpisani.

Upitani od nadležne osobe, kakav se je Jezik rabio za našega spomena u našoj župnoj crkvi i ostalih ova župe, i što smo od starijih u župi o tom čuli i doznavali, izjavljamo suglasno, slijedeće:

Sada i već više godina natrag, odkad se mi spominjemo, rabi se u crkvah naša župe:

Vladine „Narodne Novine“ zagovarale su, da se izabere stare zastupnike, a to su sami vladinovi, među njima i takovi, njeni njemački Židovi, koji niti neznaju hrvatski.

U udruženom gradjanstvu bile su zastupane hrvatsko koalicione stranke, naime starca stranka prava i hrvatska pučka prednja stranka, te oni pravaši, što su se suočedobno odcepili od Franka i što se kupu pod imenom Dra. Milo Starčevića, nečaka pokojnog Dra. A. Starčevića. Sve ove tri stranke nisu medju izstupivšimi članovima zastupstva imali niti jednoga zastupnika. Sada su jih dobiti ukupno dvadeset. Tu je koalicija, bez Srba, a sa Starčevićevom strankom prva, sa svim onim postenim, pravim, nepratorenim Hrvatima, koji su se odcepili od Franka kad su se uvjerili, da ovaj nije Hrvat nego tudijski između, koji je svu svoju politiku vodio i vodi sporazumno s tudijskim, bilo Madjari ili Nijemci.

On i njegova družina dobili su za rečenici izbora takođe smrtni udarac. U prvom izborničtu nisu se niti usali postaviti nego tri svoja kandidata, u ostalim su glasovali za vladinovece. U drugom izborničtu dobili su tek mještro preko 200 glasova, dočim su jih ujedinjeni gradjani dobili 600 do 700. U trećem izborničtu, koje su oni smatrali svojom tvrdjavom, i kojim su gospodovali, punih 15 godina, propali su potpuno. Samo jedan njihov dolazi u uži izbor. Njihovom pada mogli su i najnoviji rukopisatelji dokazi, da su u savezu sa tudijsincima. I njihovi to malo po malo uvidjaju, i odpadaju od Franka i družine i pridružuju se postenim hrvatskim ljudem.

Frank i drugovi krivi su, da se je u banovini u zadnje doba uobičajila tučnjava na ulicah između pripadnika raznih strana.

1.) kod pjevanje sv. mise naš noviji jezik slavenski u hrvatskom narječju kod pjevanja epistole i evangelijske, dočim se ustalo pjeva latinski. Po pripoviedanju starijih pjevala se je sva sv. misa u staroslavenskom jeziku;

2.) kod svih ostalih obreda, naime kod sv. Krsta, sv. prćestva i kod raznih blagodova, n. pr. gela, žene poslio poroda, kruči itd., te na pčepolnicu, rabi se, odkad se spominjemo, više od trideset, četrdeset, petdeset godina, od Sv. Stolice potvrđeni rimski ritual u slavenskom jeziku hrvatskoga narječja; i želimo vruće, da nam se uzdrži, odnosno povrati sva služba Božja u jeziku kojega razumijemo, da tako uzmognemo hvaliti i častiti Boga, i primati sve totstavtja i sve blagoslovu u nam razumotljivom jeziku, na čast i sluhu božju, i na spas duša naših, i svih naših sužupljana, i naših potomaka.

Opazamo, da se samo u zadnjih deset do petnaest godina nastoji za strane diecezanske oblasti zabraniti kolik pjevanje epistole i evangelijske, toliki porabu rečenoga rituala u slavenskom jeziku hrvatskoga narječja; i želimo vruće, da nam se uzdrži, odnosno povrati sva služba Božja u jeziku kojega razumijemo, da tako uzmognemo hvaliti i častiti Boga, i primati sve totstavtja i sve blagoslovu u nam razumotljivom jeziku, na čest i sluhu božju, i na spas duša naših, i svih naših sužupljana, i naših potomaka.

Mi se ondamo, da će taj toli poglavjan način stranačke borbe sada prestati. Već i prestoje, jedno tim, što su se od Frankovaca nappađani često branili i namuliti napadaju, drugo tim, što se frankovci već slabu usaju napadati, jer nejmanu dovoljno sile nit podpore vlade, koju hode du vlastu red i zakon.

Nam se je čudno činilo, kad se je vladin list zauzeo za jednu stranku, koju makar u ovom slučaju gradinsku, nemože se od politike dieiliti. Jos bi nam čudnije bilo, kad bi vlasta, naročito njezin predstnik, bili iste misli sa svojim listom. Vladu nebi imala biti kod izbora nit potražena nit pobijediteljica. Njoj ima biti zadužen gledati, da i kod izbora vlasta zagon, da saznade za volju naroda, pak da tu volju zastupa na viših injestih.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Komisija za školu u Jadreškim. U nedjelju 6. o. m. bila je u devet sati u jutro komisija radi škole u Jadreškim. Potreba te škole je svima poznata; zna se i kakva mora biti škola u hrvatskom selu Jadreški: ali oblasti, koje su imale pred sobom molbu, podpisano od svih Jadreškana uz svjedočanstvo narodnih zastupnika Kirea i Zuccona, htje se sva kako imati komisiju. I dodjele tamo glavnom kotarski kapetan grof Attems, oba kotarska školska nadzornika Bunc i Dr. Viđošić, izaslanik zemaljskoga odbora Dr. Kersić, izaslanici občine puljske vicepodstići Frank, Štor Petriš i referent Skoplje.

Oni ljudi, koji su pristupili pred komisiju izjavili su jednoglasno, kako su i pis-

“Zaključeno, pročitano i podpisano. Slijede podpisi nekojih muževa sa oznakom njezino doba.“

Pismo na jednoga „Uzoritoga“.

Kad su naši vidjeli, kako biskup Flapp, uži sve preopravdane molbo i uteke, harapaju naših crkava, oni su se posebom molbošem obratili i na jednoga kardinala u Rimu, o kojem su misili, da jo voljan zaustaviti se za našu svetinju.

Upravili su nanj slijedeće pismo talijanskim jezikom:

„Uzoritosti!“

Mons. Flapp biskup Porečko-Puljski, došav u svoju biskupiju, nije poznavao ni male okolnosti niti da obstoje slavenski jezik u liturgiji u Istru, te je, slabo umijeći neko dekret sv. zbori za obrede za branjuće porabu slavenskoga jezika u vršenju sv. sakramenta, blagoslova, pokopa itd., propovjedio odmah i bez iznimke, porabu slavenskoga rituala, koji bijaše občenito u porabi od najstarijih vremena u slavenskih crkvah, i silio je, da se rabi isključivo latinski ritual, premda je dekan sustavnoga kaptola u Puli Ma-

meno molli, da škola bude s hrvatskim naukovnim jezikom, a s talijanskim kao predmetom; bilo ih je koji su rekli, da bi dobro bilo, da se dječa, kad su veća, uče u „studske“.

To se dalo sve u protokol i komisija otkuda je dosla.

Gospodin Franku, koji ande vodi občinske poslove u Puli, moramo prigovoriti, što je, radeći se o pitanju hrvatskog okružja (po izbornom redu za občinu Pulu), ipak prezroc hrvatske občinske zastupnike te pozvao na komisiju sebe i Petriza, koji zastupaju talijansko okružje. Neka pazi i on i koji za njim dolije, da to ne može tako biti. Ta nije li smješno, da izaslanici občina, u kojoj se škola ima graditi, niti nisu znali, da je prijašnja občinska uprava pod Dr. Stunićem kupila i zemljito za školu (čestica 2872—, tijelo 58 učionica 2814 Pula u površini od 460 četvornih klatara)?

Staro blebetalo puljsko sidi se desno i lievo, što su Jadreškani bili pametni i pitali svoju školu u svojem jeziku tu pripisuju to „agitaciju“ doktora Zuccona, koji je ono jutro isao novlaš u Jadrešku. Dr. Zimo, da već neima pametnih i poštih Talijana, koji bi se obuzirali na ono, što piše Jornalotto, pa nam netreba odgovarati na to.

A jedino, što bi se moglo dovrinuti bezobraznou piseu i nadahnitelju one viesti, bilo bi: figura porca! što imas tražiti u Jadreškim.

Iz Marčane. — Habemus delegatum! U sjednici občinskog zastupstva u Vodnjanu dne 18. veljače bio je izabran delegatom za Marčanu neki golobrad, koji je na dan sjednice bio navršio 24. godinu. Taj malodobni (kažemo „malodobni“, jer par dana više par dana manje 24 godine ne oduče je o zrelosti jedne osobe) imade

ričić oko polovice netom minuloga stoljeća (1850.) osjećao nuždu, da metne u svoju slavensku krajigu „Utjeha umrličnih“ načine dještenja sv. sakramenata iz slavenskoga rituala, i premda su se njegov predstavnici, kako je to dobro znao njegov kanonik — deana ruka mos. Posante, naprezali i požurivali, da se tiska novo izdanje slavenskoga rituala, koji je bio postao neobhodno potroban za Istarsko biskupije.

Kako je poznato, sv. zbor obreda bio je obnašao shodnim, da upozori još godine 1888. Mons. Flapp, kako je potaknućem i odobrenjem papa Urbana VIII. Iaušovac otac Kaštel bio sastavio, a zbor za Široko sv. vjere dao tiskati još godine 1840. rimski ritual u pučkom jeziku južnih Slavena. Nek su zna takodjer, da jo drugo izdanje tga rituala, preradjeno po uputah konstitucije papa Benedikta XIV. „Quam ardenti studio“ od 25. marta g. 1752., pribavio Pavlo Klement Miošić, biskup apljetski i dno ūčekati u Mjletima godine 1827., i da je izvadak Kaštelovog odobrenog slavenskoga rituala bio tiskan po zapovjedi Sonjekoga biskupa Emerika

nauka koliko dijete, koje je vršilo čestu školsku godinu, a iskustva po prilici isto toliko. Toj i takovoj će se oblasti (noče ne ćeš "delegat" jo nekučka oblast) obrati stariji pametni ljudi, da im izdade jedan "si promete..." za prodaju osliča, ili jedan "si certi-figa..." za dozvolu u bolnicu. Njega da mlađica od 24 god., pitati e. k. kapitanat, okružni sud, porezni ured i druge oblasti za "pareri" o osobama te njihovim vrelinama i manama, njihovom imetu i siromastvu itd. Možete si misliti, koji i kakvi će "pareri" izći iz one glavice! A što govorи pučanstvo Marćane? Ljudi govore mnogo i ne govore ništa, imaju želje za takova komedije. Nu bilo bi ipak već jednom doba, da bude kraj takovim šalama, zadržavanju i porušivanju sa narodom.

Napisali smo ovo par redaka, da znadu interesirani faktori s kim imaju da oprave, a narodu da bude to jedan dokaz više, da neki vuci ne mijenjaju nikada ni slake ni čudi!

Otvorene telefonsko nuzcentrala za telef. razgovore u Vodnjanu. Dne 20. marta 1910. bit će predana prometa telefonska nuzcentrala mjestne telef. mreže u Puli i javno postaje za telef. razgovore u Vodnjanu.

Odnosaji i pristojbine za interurbano razgovore u Vodnjanu su iste kao za centralu u Puli. Za razgovore iz javno postaje za telef. razgovore u Vodnjanu sa abonentima mjesne telef. mreže u Puli (Altura, Brionski otoci, Fazana, Medulin, Pula, Poreč) vrijedi pristojbina za mjestno razgovore od 20 para za razgovora od 8 minute, došim će abonenti, koji su priključeni glavnoj centrali u Puli te nuzcentralama u Fazani i Brioni, moći razgovarati sa telef. postajom u Vodnjanu bezplatno.

Uredovni satovi za telefonsku nuzcentralu i za javnu telef. postaju u Vodnjanu jesu isti kao i za telegrafsku službu.

Lošinjski kotar:

Veli Lošinj. Na 27. veljače osnovala se "Podružnica Družbe sv. Ćirila i Metoda". Prisutni upisali su se bilo kao redovili ili izvanredni članovi. A mislimo, da će se i ostali Lošinjski Hrvati, koji se nijesu do sada upisali — upisati.

Istog dana bila je i glavna skupština Citaonica, te se opazio, da društvo jako lijepo napreduje, na temu hvalja odboru. Preporučujemo novom odboru, da radi tako i unaprije, na korist hrvatsva u Ve likom Losinju.

Ožgovića godine 1859. u Zagrebu, i da su tu izdanja slavenskoga rituila ujedno sa "Utjehom za umiruće" od Puljskoga dekanu Maraćiću bila obćenito u porabi u Istri.

Usupor toga upozorenja dobijenoga iz Rimu Mons. Flapp nesamo da nije pravio krivicu nameštenu Slavenom, nego je prosledio bez suzdržaja svoj razorni posao u slavenskih crkvah njegovo biskupiju. Prologu juha pako, da nekakvo sužje utoke podnesene Sv. Stolici se slavenske strane, posao ju posve tajanski dekret pod dvostrukom kuvertom i pod vjerom svećeničkom u neke strane biskupije. Posle poznatih pre-povjedi, posle nasilnoga odstranjivanja i uništenja slavenskih knjiga čini se izvide, posle već izdanih dekreta zabrane, i to po osobah uzgojenih i podučenih antipatično svemu što je slavenskoga.

Sizmatik, protestant, bio koliko mu drag dobar i istinoljub, teško će izreći n-pristran, prav i pravedan sud o prvenstvu Rimskih crkva i Rimskoga papa. Tu- kovi izvještaji, i u tomu izjave talijanskih občinskih načelnika služile su za temelj

Štola nam tokodjer lijepo napreduje, ali od Božića, ostali smo samo sa dvije učiteljske sile. (D. k. Talijani imaju pet učiteljskih sile za isti broj djece.) Prema broju djece p. e. više je za dvojicu, s toga molimo, družbino ravnateljstvo, da nam posalje treću učiteljsku silu, kako jo bilo i prije.

Talijani umuknuš, Kadgod javi se koji u "Piccolu" sa kakvom glupom dosjatkom, prema kojem našem redoljubu. Uredili su svoj lokal po velegradsku, misleći, da će unisiti sve ostale lokale u Lošinju. Ali se prevarile. Stvari im ne idu onako, kao što su si umislili. Učinile su račun bez kremana.

Voloski kotar:

Mošćeničko-Bersečka muška podružnica sv. Cirila i Metoda; obdržavati će u subotu dne 19. marta tek. god. u prostorijama "Hrvatske Čitaonice" u Mošćenicama na 8 sati poslije podne svoju glavnu skupštinu sa običnim dnevnim redom, na koju se pozivaju svi članovi i prijatelji "Družbe", da u što većem broju prisutvovati izvole.

Iz Berseča nam plju: Čitao sam u Nasu Slogu od 20. I. 1910. članak "Vojnički redoljubi u Družbi", doista lijepo djelo, da bi se i unapred učudili ljudi kod svake prilike za ovo zauzeli; pa evo i ja ovdje poslijem 5 K, da bude blizu 100. Sa pozdravom ostanem Vaš odam Toma Hrolja, e. k. oružnički postajevodja, Pulu. I.

Ovo javljamo, nebi li možda jošto koji-

god Bersečan, koji ovo pročita, blagog prisnošao, da se čim prije napuni 100 K.

Prinosi neka se pošalju na g. Franu Škalameru, upravitelju občine u Berseču, koji se svakom doprinosiocu već upapred zahvaljuje.

Pazinski kotar:

Sv. Nedjelja kod Labina, 7. marta 1910. — Na ispravak g. Corve, župeupravitelja, u N. S. br. 9. od dne 3. marta 1910. izjavlja se, istini za volju, slijedeće:

Pop Corva veli, da nije istina, a mi velimo po drugi put: »Pop Corva je agitirao sam sa sebe i ovako: Priđite votat sa mene, dobit ćete objed sa ništa i ja nesto, što će vam biti vrlo drago«. Dodajemo: objed badava dobili su skoro svi, koji su glasovali za Corvu. Poručujemo g. Corvi, da li je zaboravio, da je isac većer pred izborom poslije zdrave Marije od kuće do kuće u Sv. Nedjelji, agitirajući za

podnaska takodjer zemaljskoga odbora Istre, koj je imao podnjeti posebni odbor, namislijan početkom iz svećenika i svetovnjaka, a sastavljen poslije iz samih svjetovnjaka talijanskih liberalne stranke, i je u istinu podnesao Sv. Stolici, zahljavajući dakkako prokletstvo na sve što je slavenskoga, da se pak tako prikaze Istru kao posve talijansku.

Ne kanimo ovđe navesti sva mjesila, koja opravdano zahljavaju svoj stari jezik slavenski u crkvah, očičem dakkako od zlorabnika uvedenih radi pomanjkanja knjiga, radi načina uzgajanja svećenika, i radi težnje no malo biskupa da polatine crkvo, posle je u utocih navedena točno doba, kada je prestala sv. misa slavenska u pojedinim crkvah, i posle je občno poznato, da je u godinah 1880., 1887. i 1888. bila samovoljno ukinuta poraba slavenskoga rituila do tada obćenito rabljenoga.

Prije malo godina silom se je ukinulo slavensku pjevanu misu u Žbandaju. U Fontanah zabranilo se je god. 1888. i 1889. takodjer puku pjevali dieclova sv. misa slavenski, a kasnije se zabranilo takodjer biskopovo i ritual slavenski.

Isto tako poznati su sv. Stolici dogodjaj u Fuskulicu, u Teru, u Baderni, u Sv. Lovreču, u Kansararu, u Rovinjskom selu, i

sebe i nagovaračući žene, da posreduju kod svojih muževa, da glasuju za njega.

Pop Corva ispravljajući da nije istina, da nije on blagoslovio kuke onih, koji su glasovali protiv njemu, nego da nije blagoslovio samo jednu kudu i to osobnih razloga radi, a mi isjavljamo, da nije bla-goslovio više kuće premda bi bio morao sve, jer barem svećenik ne smio imati u službi osobnih obzira. To je bilo u Sv. Nedjeli, a u Ripendi, koliko godinu nije već blagoslovio, premda po običaju bi bio morao?!?

Pop Corva ispravlja i ovako: Nije istina, da ljudi od Ripendo su se vratili kući plaćući bez svećenika, koga su znali za zadnju potrebu svojih umirućih, dapače istina je, da nikada se nije stogod takvođa dogodilo, a najmanje u koliko si te može osobe". Mi pak kažemo: Ljudi iz Ripenda, svaki su gosp. Corvu, da im dodje njihovim umirućim bolestnicima, a on ne htio iti, već ih poslao u Labin, a Labinški im svećenici rekli: Nismo mi Corvini služe i ne hteli iti.

Sve ovo rečeno, potvrđuju dotični svjetodi pred drugim svjedocima. Ako pop Corva misli, da ovo nije istina, nek izvoli tužiti, jer čemo tek onda iznijeti svjedoke.

Dodajemo za "sadu" još ovo: "Tko je lagao ispred oltara, kad je rekao: „Meni će biskup postati u moja rodno mjesto u Višnjan? Kribiće, koju su ljudi storili i postavili na biskupu, nisu mi skoditi ništa, a drugu nedjelju tu ih pročitati! Jošte ste u Sv. Nedjeli, a niste ih pročitali —

Dali se gosp. Corva domišlja, kad se ono sramotio sa čovjekom, nosedi u rukama presvetu Isusovo tijelo umirućom? A jedan zaboravio gosp. Corva za one plakate na plovanići i drugim kućama: Evviva i sposi: „Don Eugenio Corva e la signorina (ime signorine ne imenujemo za sada)? Plakate nisu stalno ni pisali ni postavili Hrvati". A tko je bio sa istom signorinom, makar „slučajno" u crkvi zatvoren, gosp. Corva nije valjda zaboravio?

Dali je kršćanski, da gosp. Corva govori dieci na kršćanskom nauku (dontrini) u crkvi: „Judi su tovari i prasci"? To je ponosašanje gosp. Corve, kao župeupravitelja, a šta bi si narod morao očekivali, da dodje imenovan stalnim župnikom?

Dali se gosp. Corva sjeća, kad je odzvono na blagoslov, a on ne htio iti premda su ga zvonari više puta zvali, a ljudi nojposlijje morali otići bez blagoblažuju?

Nismo htjeli ovo iznijeti u javnosti, ali

buduć izazvani, uako misli, da nije istina, ne.

Dodatak uređenictva. — Kad su zndne onakvimi ispravcima onako brazeno lagati, poručujemo mu, da sve njegovе buduće ispravke haciti. Sram je bilo; nu on je Flappov pop, pa nije ništa čudovata!

Pučko predavanje u Pazinu. U nedjelju dne 18. marta u 10 sati prije p. držati će se predavanje u dvorani "Narodnog Doma". Predavati će gosp. prof. Novijan: O uzgoju djece. Upozorju se očevi i majke, da dodu u što većem broju na ovo predavanje.

Koparski kotar:

Iz Roča. Već je dvi godine tomu, da smo mi stanovnici Ročkog Polja zatražili, da se nam ovdje ustanovi pučka škola. Dokazali smo, da smo udaljeni od svake škole priko 5 km, te da imamo 93 djece dužne polaziti školu. Nakon toliko vremena je c. k. kotarsko školsko vijeće u Kopru tek u decembru 1909. odlučilo predložiti, da nam se dade školu, te je spis odmah u decembru 1909. postalo c. k. zemaljskom školskom vjeću u Trst.

Bili smo u februaru tekreće godine kod g. Dr. Zuccona molili ga, da stvar kod zemaljskoga odbora pozori, ali kad, nam je izjavio, da kod zemaljskoga odbora nešta spletla od naše škole, isti smo odmah u Trst c. k. zemaljskom školskom vjeću stvar pozurili, ali i tamo su nam kazali, da su odmah, čim su epise iz Kopra privili to jest još u decembru 1909. proslidili zemaljskom odboru.

Mi mislimo tako, da su spisi kod zemaljskoga odbora u Poreču, ali posto se ide za hrvatsku školu, da su postavljeni u onaj kosić odredjen za spise ustanovljenja hrvatskih škola te zato ovime umoljavamo našeg prislužnika na: Zemaljskom Odboru, ako jin je moguće doći do tog kosića, da ga pretraže i stalni smo, da će u njem naći spise o našoj školi, a onda neka stvar požure, da se jednom riesi. — Stanovnici Ročkog Polja, općine Roč.

Franina i Jurina.

Franina: Po Martinu: pomalo ma saldo!

Jurina: Ča pomalo, ma saldo?

Franina: Mi istarski Hrvati gremo na prid — svako toliko, korak naprid.

Jurina: Kako to misli?

Franina: Ovu sećimanu sam imala par šentene iz Rovinja u rukah —

slavenskoga jezika, u liturgiji, koji jejasno dokazuju, da proti modi ne valjuju ništa svi pravedni utoci, i da na koncu sija padajući nad pravom. Zna se iz iskustva da si svako ministarstvo može stvoriti većinu u komorah, a tako si i svaki biskup može stvoriti svećenika kakve hoće; a Mons. Flapp imao je vremena, sredstva i izdalu pomoći, da to učini. Kod nas svećenici, koji ne poznaju, ili razumiju samo njekoliko riječi slavenski, uzgojeni i biskupskom konviktu, vrše dušebržalstvo u mjestih čisto slavenskih. Svećenici, koji se diče duhom potajljančivanja su predpostavljeni. Imamo primjera svećenika... nećemo i nedopušta nam katolički značaj, da budemo sudići svećenikom, nego jedino molimo zaštitu i podršku u pravednih stvarih, koje nas u sreću držaju, i koje se odnose na naše dobro duhovno i crkveno. Najodlučnije proslijedujemo proti naprezajem zemaljskoga odbora i naše biskupskome oblasti. Hoćemo da umiremo u našoj katoličkoj vjeri, ali hoćemo također da ostanemo Slaveni.

Vaše prečaste Uzoritosti preponzni služba (slično podpis).
(Nastavak sledi.)

k nazad!

nekaj, da nastavim: i sve to bili napisane u čitan hrvatu. Stovit bi pomislija, da je Liki alitludi u Božoji: tako lip je u tih sentencem.

Jurina: Ja te još ne razumim pravo —

Franina: Prid nekoliko let nisu gospoda suci i konsiljeri u Rovinju znali ni usta otpit po hrvatski, a danas — —

Jurina: Pak to je korak napred?

Franina: Donke da je vrag to?

Jurina: Brus jo to, a ne korak napred! Rovinjski suci nisu značili, ne znaju ni niti znati hrvatski dokle god su živi.

Franina: Donke ča je sam crni napisano sentence?

Jurina: Za sve to se moramo zahvalit onim srotačim od naših askoltanti, ča su u Rovinju. Oni srote delaju dan i noć za se i za druge, oni delaju onako lige hravice sentence — —

Franina: A tako je to?

Jurina: Tako, tako: askoltanti delaju delo, a suci delaju paradu!

Franina: Donke ča delaju ti suci?

Jurina: Pod gotove sentence — među svoje firme — —

Franina: Ma ča propio nijedan ne zna koliko hrvacki, da bi moga sam jenu sentencu napraviti?

Jurina: Sami dva su, brat moj!

Franina: Joh je mani: mi smo slora za sto koraki nazad!

Jurina: Da bi tako ne!

Razne primorske vesti.

Osnovanje Tršćanske podružnice Družbe sv. Cirila i Metoda u Istri. — Trst, 6. III. 1910. — U subotu na veće pozdravljajući najmlodja podružnica „Družbe sv. Cirila i Metoda“ u Istri i to u gradu Trstu, gdje ima toliko naše inteligencije, toliko naših trgovaca svake ruke, a i drugog naroda, kojega je sudbina vezana uz ovaj dragulj jadranskoga mora.

U prostorijama „Dalmatinsko skup“ skupi se na poziv prof. Matka Mandića četa Hrvata, da udari temelje novoj podružnici. Prof. Mandić pozdravi skupštine od prilike ovako:

Slavna skupštino! Dragu braće!

Pozdravljam vas i zahvaljujem vam, što ste se odazvali mojem pozivu. Uvrđeno bilo vas, kad bi stao dokazivali potrebu obstanka „Družbe sv. Cirila i Metoda u Istri“. Na jednu okolnost ipak hoču da se osvrnem. Nedavno je slovenski jedan privuk u Trstu izjavio, da se u slavenskim gradovima ne bi smjelo osnivali drugih slavenskih drustava, nego da bi se svi slaveni morali okupiti u domaćim društvinama dotičnoga slavenskoga grada.

Ja toga misljenja nijesam. Kad znamo, da ima u Pragu slovenskih, poljskih i hrvatskih drustava, u Zagrebu i na Rijeci slovenskih, u Ljubljani hrvatskih, onda možemo i mi Hrvati u Trstu ustrojiti hrvatska drustva. Držim, da političkih organizacija ne smijemo osnivati, nego je naša dužnost, da smo uvijek uz našu braću, kao što mi to činimo prema braći Slovencima u Trstu.

S toga gledišta smatram osnutak „Tršćanske podružnice sv. Cirila i Metodija u Istri“ opravdanim. Meni se ne može u tom pogledu, ništa prigovoriti, jer nijesam kao Hrvat među Slovencima nikada isticao svoga hrvatsva...

Ovlašteni smo od ravnateljstva Družbe, a dr. Brnčić od namještajstva, da sazvamo osnovnu skupštinu. Vi svi znate potrebu hrvatsko pukke škole u Trstu. Od „Družbe“ za sada ta škole ne možemo očekivati, jer imade po Istri još previse posla. Mi joj postavimo temelje! Početak

je učijen, sa dijelom dialoga dobitka od plesova, koje je dala slavenka omladina u Trstu. Radom naše podružnice nuka se i temelji prostre. Na nas se navaljuje sa svih strana. Poznat vam je rad „Sudmerke“, „Schulvereina“, a i „Lege Nazionale“ po Istri i Dalmaciji. „Rossegerov“ je fond od 2 milijuna kruna već utemeljen, a iz malih gnjezdaca u Istri i Dalmaciji slijedi „Legi nazionale“ svote od hiljadu i hiljadu kruna. Zadar sam, daje do 50.000 kruna! Dvojbeni su to prihodi i sumnjivi, ali je činjenica da dolaze.

Naša česka braća sakupiše za svoju „Maticu Školsku“ i milijun u mjesec dana: Mi se s njima ne možemo mjeriti. Slovencima je ovih dana ostavio veliki rođajub Kotnik oko pol milijuna kruna te će se moći proti naprijatelju uspiješnije braniti. Mi takvih ostavština nemamo te smo dužni da se oslonimo na sebe...

Danas nam valja odabratib odbor i zastupnike, koji će zastupati podružnicu na glavnoj godišnjoj skupštini „Družbe“.

Pozivljam vas, da se upisemo svi, kako koji može, da svu zajednički radimo. Uvjeren sam, da će naša „Tršćanska podružnica“ postati ako ne najprije, ali svačakako među najprvima naše zasluzne „Družbe“. Svršavam uz poklik: Neka raste i cvate, neka donosa obilata ploda mlada naša „Tršćanska podružnica“ družbe sv. Cirila i Metoda u Istri!“

Iza toga se je upisalo 10 članova, koji će godišnje plaćati po 24 K, 8 članova po 12 K, 4 člana po 6 K, i dva člana utemeljitelja (dr. Krstulović i dr. Korsano) po 200 K.

Skupštini izabraše ovaj odbor: predsjednik prof. Matko Mandić, njegov zamenik dr. Krstulović; tajnik dr. Fran Brnčić, njegov zamjenik dr. Ljubo Tomasić; blagajnik dr. Božo Marićić, njegov zamjenik dr. Marijan Čukar; pregledavaoci računa Podreka i Bolonić.

Predsjednik prof. Mandić zahvaljuje se još jednom svim skupštinarima, što su svojom prisutnošću omogućili osnutak naše naše „Tršćanske podružnice“, te misli, da će svatko prisutan biti i njezinim potuzdanikom. Zaključuje skupštinu u 8 sati i tri četvrteta.

Pol milijuna slovenskoj družbi sv. Cirila i Metoda. Na Verdu pri Vrhniku umro je ovih dana tamoznji veleposjednik i tvorničar Karel Kotnik u 34. godini. Pojednost je oporučno ostavio slov. družbi sv. Cirila i Metoda pol milijuna kruna.

S njim je umro zadnji muški potomak Kotnikova roda na Verdu, ali to imo — veli „Slov. Narod“ — neće nikada biti zaboravljen, jer ni jedna kuća u cijeloj Sloveniji nije žrtvovala za slovenski narod kao Kotnikova. Slava mu!

POZIV

na

1. redovitu glavnu skupštinu dionicara „Austro-Hrvatskoga parobrodarskog društva“ na dionice u Puntu, koja će se obdržavati u Puntu dne 28. ožujka 1910. u 12 $\frac{1}{2}$ sati poslije podne u obič. zgradji.

Dnevni red:

1. Izvještaj ravnateljstva o društvenom poslovanju do konca g. 1909.
2. Izvještaj nadzornog odbora.
3. Čitanje zaključnih računa, razmjere, gubitka i dobitka te predlozi o razdoblju čistog dobitka.

4. Podjeljenje, absolvitorija ravnateljstvu i nadzornom odboru.
5. Ovlaštenje, da ravnateljstvo može sklopiti sa visokom c. kr. Vladom jedan ugovor glede parobrodarske službe u Kvarneru, a napose ovlaštenje, da može ravnateljstvo dogovorno sa nadzornim od-

o promjeniti, odnosno nadopuniti nje-koje paragrafe društvenih pravila, što će se zahtjevati sa spomenutim ugovorom, i

b) provesti sužiju našeg društva sa ko-jim drugim silnim podhvatom u Austriji, bude li eventualno zahtje-vata po visoku c. k. Vlado.

6. Predlozi ravnateljstva o promjeni društvenih pravila i to §§ 22., 28., 37., 55. i 61., i odnosni zaključak.

7. Zaključak glede osigurivanja dru-štvenih parobroda.

PUNAT, dne 1. ožujka 1910.

Austro-Hrvatsko parobrod. društvo na dionice u Puntu.

P.S. Dioničari, koji žele prisustvovati na glavnoj skupštini, imaju, položiti svoje di-ctice uz iskaznicu najduže do 22. ožujka t. g. u poslovnicu društva ili kod slijedećih zavoda: kod Istarske posuđilnice u Puli, kod društva za stednju i zajmove ili Gosp. trgovackih društava u: Baški, Belli, Cresu, Dubrovniku, Dobrinju, Krku, Matišćici, Malom i Velom Lošinju, Nerezi-nama, Omisiju i Vrbniku ili kod Riječke pučke banke na Rijeci.

POZIV

na

VI. redovit glavnu skupštinu

Lovranskog društva za stednju i zajmove, registrirana zadružna na ograničeno jam-čenje, koja će se obdržavati 24. marta 1910. u 4 s. po p. u prostorijah društva „Danice“ sa slijedećim

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika prošle god. glavne skupštine.

2. Izvješće ravnateljstva.

3. Izvješće nadzornog odbora.

4. Čitanje izvješća revizora i zaključak glede istog.

5. Izbor ravnateljstva, nadzornog odbora i društvenog suda.

6. Zaključak glede porabe čistog dobitka i

7. Drugi prijedlozi.

Godišnji obračun izložen je zadružarom na uvid u društvenoj pisarni u Lovranu.

LOVRAN, 6. marta 1910.

Ravnateljstvo.

POZIV.

Redovita XXII. glavna skupštinu

Gospodarsko zadružno Volosko-Opatija odbržat će se u Beršetu dne 19. marta 1910. u 9 sati prije podne uz slijedeći

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.

2. Prečitanje zapisnika Janjsko glavne skupštine.

3. Izvješće tajnikovo.

4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1910.

5. Eventualni predlozi.

6. Ždrebanje gospodarskog oruđja.

Računi stope gg. članovom na uvid kod zadružnog tajnika.

VOLOSKO, 2. marta 1910.

Viktor Tomićić,
predsjednik.

POZIV

na

XIV. redovitu glavnu god. skupštinu

Posuđilnice u Voloskom reg. zadružna na ogr. jamčenje, koja će se obdržavati dne 31. marta u 8. s. po podne u maloj dvo-rani. Narodnog Doma sa slijedećim

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika prošlogodišnje glavne skupštine.

2. Izvješće ravnateljstva.

3. Izvješće nadzornog odbora.

4. Izbor ravnateljstva i nadzornog odbora i društvenog suda.

5. Zaključak glede uporabe čistog dobitka.

6. Slučajni predlozi.

Godišnji obračun izložen je zadružarom na uvid u društvenoj pisarni u Voloskom.

VOLOSKO, 7. marta 1910.

Ravnateljstvo.

Podgradska posojilnica in hranilnica v Podgradu

VABILO

na

XVI. letni občni zbor,

ki bo u četvrtak dne 10. marta 1910 ob 2 uri podpolne v zadružni pisarni v Na-rodnem domu u Podgradu.

Dnevni red:

1. Poročilo starešinstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Potrjenje računov za I. 1909.

4. Določitev odškodnin in daril v smislu § 20 zadr. pravil.

5. Čitanje zapisnika o izvršeni reviziji od strani „Zadružno zvezo v Celju“.

6. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.

7. Eventuelni predlogi.

POGRAD, 8. marta 1910.

Starešinstvo.

Podgradska posojilnica in hranilnica v Podgradu.

VABILO.

Ker za dne 10. t. m. sklicani

XVI. letni občni zbor

nit bil v smislu § 49 zadr. pravil sklepjen, sklicuje se s tem drugi občni zbor za četvrtak dne 17. marta 1910 ob 2 uri po-polne v zadružni pisarni u Podgradu z istim

Dnevni red:

1. Poročilo starešinstva.

2. Poročilo nadzorstva.

3. Potrjenje računov za I. 1909.

4. Določitev odškodnin in daril v smislu § 20 zadr. pravil.

5. Čitanje zapisnika o izvršeni reviziji od strani „Zadružno zvezo v Celju“.

6. Izvolitev starešinstva, nadzorstva in razsodstva.

7. Eventuelni predlogi.

POGRAD, 8. marta 1910.

Starešinstvo.

Novac za svakoga! Brzo! Jostino! Povjerojljivo!

Od 400 K pa dalje uz obročno odplaćivanje od 4%, uz 5%, bez prodilježbe, bez po-plice (i za gospodje), sa jamstvom ili bez njega. Hipotekarni zajmovi sa 8%/-.

FILIP FELD, bankovni i burzovni posao,

Budapešta VII, Rakoczi ut. 71.

o o JEFTINO I BRZO. o o

CEDULJICE

sv. ispojed i pričest

Isradje

NARODNA TISKARA

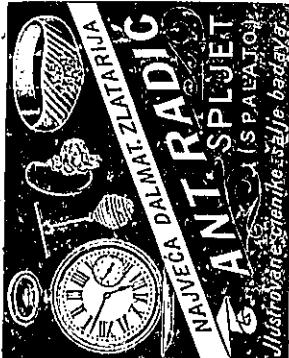
LAGINJA i dr. — PULA

Via Glucka, 1.

o o JEFTINO I BRZO. o o

Tko treba bielog platna, oxforda, kanafasa, zofira, kriseta, flanela itd. neka naruči u

Josip Běloun,
tkaonica,
Novy Hradek, Česka.
Samu dobra roba, solidna poslužba.
40 metara lepih ostataka za K 18 franko pouzećem.
Ako roba nebude po volji, možete ju nefrankirano poslati natrag.
~~~~~ Tvořničke ciene. ~~~~

Preporučamo našim obiteljima
Kolinsku cikoriju.

Javna zahvala.

Ovime se zahvaljujemo, svoj rodbini, prijateljima i znancima, koji su nas tješili u velikoj našoj lugri za nezaboravnim i premlim suprugom i oteči prigodom smrti i pogreba

Antona Toljanica

kojeg nam je nemila smrt dne 24. veljače t. g. u najboljoj dobi od 47 godina pokosila i za uvjekte ugrabila.

Hvala Velečastnom svećenstvu, koje se je potrudilo, da sproveđe što ljepše milog pokojnika.

Osobita hvala veleuč. g. Dr. Ottomar Brovetu, koji je često puta prišao krevetu milog nam pokojnika, da mu ublaži bolestovanje.

Najusrednija hvala mješnim društvinama, Radničkom društvu i Čitaonici Frankopan, Frančiskanskom i djevojačkom društvu, koji su prisutstvovali sa svojim članovima sprovodu i popratili milog pokojnika do hladnog groba.

Hvala svim ostalim, koji su pokojniku izkazali posljednje poštovanje.

VRBNIK, dne 2. ožujka 1910.

Karmela } kćeri
Ema }

Antea ud. Toljanic rodj. Hodančić,
supruga

Za jesen i zimu

— proporna tvrdka —

:: BOHINEC i drug ::

— ulica delle Torri 2, TRST, ulica S. Lazzaro 17
(iza crkve sv. Antona novoga)

svoje bogato skladiste gotovih odjela za gospoda i dječake, te razne novosti u konfekciji za dame i djevojčice.

Solidna poslužba. (Odjela po mjeri.) Cene vrlo niske.

Josip Blašković

PULÀ, ulica della Valle br. 11, Telefon br. 21.

Veliko skladiste kamenog ugljenja prve vrati za peći i stodnjake, slatkog (bukovog) ugljenja i gorivog drva. — Roba se dostavlja u kuću bezplatno. Proporuča svoju dobru robu.

Naručio izvršuju se točno i bezvručno.

OLOVKE

u korist družbe sv. Cirila i Metoda dobivaju se u

tiskari Lugišnja i drug. u Pulà ulica Giulia 1.
uz cenu od 2 do 10 para.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 — Podružnica Via Veterani br. 1.
→←→←←→←←

Prodaja svježeg krūha
tri puta na dan.

Direktna poslužba u domu i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlinja po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

GOTOVI KREVETI

iz crvenog platna dobro punjeni, pokrivač ili podnja perniča 180 cm. dugi, 116 cm. široka K 10—, K 12—, K 15— i K 18—; 2 metra dugi 140 cm. široka K 13—, K 15—, K 18—, i K 21—; jasuci 80 cm. dugi, 58 cm. široki, K 3—, K 3½, i K 4—; 90 cm. dugi, i 70 cm. široki K 4½ i 5½.

Izradjuju se i po posebnoj mjeri, strunjače na 3 dijela za 1 krevet po K 27—, boje K 33—. Razdilja franko pouzećem od K 10— napred. Zamjena i vraćeno primanje ako se poštarina platit.

Benedikt Sachsel, Lobes, br. 933
pošta PILSEN, Česka.

• ISTARSKA POSUJILNICA u Pu.

Prima zadružare, koji uplačuju srednju jedan ili više po kraće s.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član to placa od istoga 4% /
člana bez ikakvog odbitka.

Vraća na štednju uložene iznose do 2000 K bes predhodnog odkaza, a iznose od 2000 K ako se nije kod uloženja uglasno ustanovio vodič u manji rok za odkaz, na odkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadružarom, i to na hipotoku i zadružnicu uz garantiju.

Uredovni sati svaki dan od 9—10 sati prije podne i 5—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdanu zatvoreno.

Društvena pisarna i blagajna nalazi se u viale Carrara vlastita kada (Narodni Dom) prvi pod diezno, gdje se dobivaju: publike informacije.

Ravnateljstvo.

OPCINSKA ŠTEDIONICA u BIogradu pri moru (DALMACIJA).

Osnovana po regulativu c. k. Ministarstva u Beču, podjednačenjem odslova kupne Imovine općine Biograd i pod državnom kontrolom.

Ukamačuje uloge na štednju sa

5% čistih,

jer i porez na kamatu uloga platit će sama štedionica.

Podjeljuje hipotkarne zajmove, eskomplira mjenice i vrši ostale bankarske poslove.

Uplatne listove c. k. poštanske štedionice za ulaganje novaca šalje besplatno.

Gospodari! Želite li da Vaše blago ostane zdravo, da Vam se svinje (prasci) debele to da ih sačuvate od svih kućnih bolesti, da Vam krate davaju više i bolje mleka, da Vam se blago jača, redovito hrana probavljaju, te da ga sačuvate od kašlja, plućnog katara, naduvanja, sapekljine, glisti itd. to upotrebljavajte samo

PRAH ZA BLAGO pripravljen u Iekarni k svetom Cirilu i Metodu u Pazinu pa čete se osvjeđiti o koristnom djelovanju istoga.

Cena jedne kutije 1 kruna.

Naputak o uporabi jest naznačen na svakoj kutiji.

Gospodari! Preporuča Vam se svima za domaća blago
MAZILO ZA BLAGO ILI FLUID

koje je najbolji lik za konje i volove za pojačanje i okrepljenje nogu, poslije teškog i napornog rada, te bolesti u kriči i pleci, kod srčnih bola, kod spato kopita itd. Izvrstno djeluje kod (prasaca) svinja, kad nemogu na nogami stati i kad se opaža slabost na blago.

Cena jedne boce 1 kruna 40 filira.

Dobiva se samo u Iekarni k svetom Cirilu i Metodu u Pazinu (Istra).

Naručbo se obavljaju poštanskim pouzećem ili da se novac unapred posalje.

Ista Iekarna preporuča svoje bogato skladiste svih drugih Iekova.

NOVO!

HOTEL ELISABETTA

PULÀ, via Arona br. 1.

Vl. à. vis Arone.

Vlastnik: Frane Barbalig

sasma novovo i moderno uređen, sa lepim i zračnim sobama, opremljenim sasma novim pokućtvom i postoljnom.

Sasma u blizini parobrodarske stanice, postaja tramvaja, blizu kolodvora.

Poslužba brza i točna, cene vrlo umjereno. — Ulaz za ulica Arena br. 1 i sa restoranije piazza Ninfea br. 1, vlastništvo istog gospodara.

Preporuča se našem občinstvu uz geslo: SVOJ K SVOMU!